

LA LETRA MESADIÈRA

N°325 -Mai de 2025

La fe sens òbra mòrta es

La tòca ara es de definir amassa un projècte ambiciós e democratic, a la nautor dels enjòcs contemporanèus.

Caris sòcis,

Al mes d'abril a Albi se debanèt l'Amassada generala de l'IEO OPM. Eric Fraj, le president sortent tornèt díser le contèxte nacional e mondial qu'es pas brica estrambordant, comol de crisis nombrosas : climaticas, politicas e socialas. França patís d'una crisi institucionala amb un creis de la dreita extrèma e una societat sovent descoratjada e devesida. Dins aqueste contèxte, la situacion es pas per s'adobar per las lengas minorizadas ; malgrat la lei Molac, contunhan de pèdre pòstes dins l'ensenhament e l'occitan patís totjorn de mesprètz e d'ostilitat.

L'aveniment de l'extrèma dreita aurí per consequéncia l'enterrament folcloric de la lenga nòstra dins una vision regressiva, alara que l'occitanisme pòrta valors democraticas e d'obertura als autres. Se parlèt tanben de las tensions qu'existisson amb l'IEO federal rapòrt a la question de la reparticion dels escotissons, d'un logicial de gestion de las adesions, impausat sens concertacion e del biais de gerir las finanças.

Le CA novèl de l'IEO regional es estat elegit e dins Arièja nos podèm regaudir de l'entrada de Clamença Pojada que portarà una votz jove e un agait novèl.

Malgrat totas las empachas, avèm de demorar atentius, combatus e creatius, perque le fatalisme n'avèm pas cap de besonh, val mès cercar amassa dinamicas novèla per l'avenir.

Es çò qu'aurem de fèr a Bordèu les 9, 10 e 11 de mai que venon per l'AG de l'IEO, qu'i festejarem tanben les sieus 80 ans d'existéncia. L'escasença per totes de prepausar sa soscadissa sus çò que volèm per l'avenidor de nòstra associacion. Totes avèm le meteis objectiu : la promocion de l'occitan. La tòca ara es de definir amassa un projècte ambiciós e democratic, a la nautor dels enjòcs contemporanèus. Un projècte que siá al servici de la lenga, de la societat e portat per una volontat collectiva.

Nos fèr mestier un malhum fòrt e representatiu. L'Amassada de Bordèu es una escasença màger. D'enjòcs importants i seràn discutits : le renouvelament del Conselh d'Administracion federal e l'orientacion de l'associacion per las annadas que venon.

Le futur de l'IEO se jòga ara.

Se volèm una associacion mès democratica, mès dobèrta, mès dinamica, mès representativa dels territòris e dels militants, vos i cal anar o se podètz pas, es encara temps de mandar le vòstre poder.

Per viure, l'IEO a besonh que s'impliquen les aderents totes. Le temps es vengut d'unir las fòrças e las intelligéncias. Cap de dinamica possibla sens la fòrça de totes. E aquò, dins Arièja, ac sabèm plan. L'IEO d'Arièja demòra mobilizat, actiu, imaginatiu, solidari ; volèm participar plenament a aquel vam de novelum. Le cambiament se farà pas sol mas se cadun i pren sa plaça, tot pòt tornar florir. Que cadun pòrta sa pèira e atal entre totes ac farem tot !

Annia Wolf - Presidenta

Qualques datas pel mes de Mai

06/05/2025

FOISH

A 14h00 visita de Foish en occitan amb Annia Wolf.
Contact : 05 81 06 03 88
ieo09@orange.fr

09-10 e 11/05/2025

BORDÈU

AG de l'IEO Federal (p.5)

17/05/2025

PÀMIAS

« Amassa » jornada de recampament dels corsas d'occitan per adultes de l'IEO d'Arièja a l'Espace occitan.
Contact : 05 81 06 03 88
ieo09@orange.fr

25/05/2025

ST MARTIN d'ÒIDES

Passejada istorica e botanica organizada pel cercle occitan Prospèr Estieu de Pàmias. Contact: 05 81 06 03 88
ostaloco9@orange.fr

07 e 21/05/2025

PÀMIAS

A 18h30 a l'Espace occitan. Talhièr de convèrsa organizat pel cercle occitan Prospèr Estieu de Pàmias. Contact: 05 81 06 03 88
ostaloco9@orange.fr

**1925-2025
Andrieu
Lagarda**

CARBONA - Dissabte 3 de mai a 10h00

Le cercle occitan de Carbona e del Volvestre festeja les 100 ans d'Andrieu Lagarda amb una « Parladissa omenatge ».

Amb Alan Vidal, Pèire Ricard, Eric Fraj, Pascala Respaud e plan d'autres...

EMISSIONS DE RÀDIO

Cada jorn a 12h32 e 18h52 - De còr e d'òc sus Radio Transparence 93.7FM

Cada dimars de 19h00 a 20h00 - Era votz dera montanha sus Radio Couserans 94.7FM

Etnofotografia

Alice Traisnel es « Explorartista ».

Ac presenta -e la podèm créser- coma un mestièr plan seriós de rescontres d'escotas, de contemplacions e d'exploracions. Un trebalh que amb gaug e libertat li permet de practicar la sieu sciéncia bartassiera.

Una òbra que liga etnolingüística, fotografia, dessenh e escritura.

Sas recèrcas per una tèsi

sus la practica de l'occitan de nòstre temps coma tecnolècte (lenga de trebalh) entre Camarga e Coserans, an rebut le labèl Art-creacion que prèmia les estudis scientifics que fèn una plaça bèla a l'art coma medium de sciéncia e de trasmission.

Per descobrir la que causisquèc Coserans per menar la sieu vida e le sieu trebalh manquetz pas d'anar passejar sul sieu siti : explorartiste.fr

Ne podètz tanben véser una part en aqueste temps de prima amb la mòstra « Savoir être et Savoir-faire » al Carlar, les dissabte, dimenge e jorns caumats de 14h a 18h.

Per ne sapier mès :
Atelier la Comète
23, grand-rue Pierre Bayle
09130 Carla-Bayle
06 64 55 17 21

Una mòstra d'A. Traisnel, del 12 d'abril al 15 de junh al Carlar de Baile.

Cronica d'Alan Vidal

Un poèma de sason, titolat :

Alan Vidal

La prada florida

La prada se pigalha de mila colors,
Le verd se mirgalha de l'esclat de las flors.
L'autanet de la vrespada abarreja
Las tintas vivas que la prima carreja.

Pas una bruma que venga ternir le cèl,
L'aire se carga de violeta e de mèl.
La tèrra s'eissuga, exala sa mostor
La lutz viva beluga, prodiga sa calor.

La natura exulta, la saba bulhís,
Le grilh se desentuta, l'agaçat espelís,
Le gai charra, se marida la tirona,
Le trefilh s'expandís, la vinha borrona.

Breçat pel gorgolh luènh de la ribièra,
Le pastre s'ajaça al recès de l'aurièra,
La brisa li fiula un cant cambiadís,
A la raja bona del solelh, s'assopís.

Profita d'un banh de patz e de natura,
Le gos se jai e le tropèl s'apastura.
Le bergièr sap pas un bonur de sa vida
De somelhejar per la prada florida.

PARLADISSA A FOISH

Al mes de mai pas qu'una parladissa. Serà le **dijòus 15 de mai** a 18h00
Cafè Roumieu (Ostalariá Eychenne) - 11 carrièra Noël Peyrevidal, Foish.

Contacte : ieoo9@orange.fr

PASSEJADA

Le cercle occitan Prospèr Estieu de Pàmias vos balha rendètz-vos per una jornada istorica e botanica a St Martin d'Òdes le dimenge 25 de mai amb A. Vidal e D. Pedoussat.

10h00 : Rdv davant le castèl
10h15 : Partença de la passejada istorica
12h30 : Repaish tirat de la saqueta
14h00 : Partença de la passejada botanica

Entresenhas :
05 81 06 03 88
ostaloc09@orange.fr

St Martin d'Òides

AMASSA !

La segonda jornada de recampament dels talhièrs d'occitan per adultes de l'IEO 09 se farà le 17 de mai a l'Espaci occitan a Pàmias.

Es coma se sarra la fin de
l'annada escolara dels
talièrs per adultes de
l'IEO Arièja que se farà la
segonda jornada de
recampament qu'i
prengueràn part tanben
aqueste còp formators e
aprenents de l'IEO de
Garona Nauta.
« Amassa ! » se parlarà
d'una part de cultura viva
que la tematica de la
jornada serà : Cantar la
lenga.

L'escasuda de la prumièra
jornada que se tenguèt al
mes d'octobre nos daisha
esperar, per aquesta tornar,
un plan polit temps
d'encontres e de partatges
que se vòl dubèrt a totis.

Rendètz-vos le dissabte 17
de mai a 10h00 a l'Espaci
occitan. Ja ne podètz
parlar !

E solide, se practică !

→ Retorn sus la 1^{èra} jornada de recampament del 12 d'octobre de 2024

Cronicas atal

De la pluma dels sòcis de l’IEO Arièja... aqueste mes, le 007 occitan de Patric Ousset.

Un fetge gras de sabor marrida

Una sortida de tria es al programa aqueste soer : TEATRE, sioplèt !

Me rasi de fresc, me pomponi, cambii calçon e caucetas, me passi las cauças, la camisa, la carbata e le veston del maridatge, me cauci de nòu.

« Per un còp, ça me ditz la femna, ès pas atrencat coma un pelharòt. » Sus aquestes encoratjaments, vau quèrre le Jèf.

Gaireben arribat al sieu ostal, te le vesi davant le portanèl. Enfin, te le vesi ...vesi James Bond. Quina elegància ! A costat del James Bon de Sant-Joan d'Aigas-Vivas, le Sean Connery se pòt anar tornar vestir.

Abans de pujar dins la veitura, 007 me demanda:

«- Le sèti es net ?

- Non, li respondi, i ai cagat dessus. »

Me gaita d'un aire de dos aires, pren un mocador, freta menimosament le sèti e me ditz : « Vau pas als camparòls, monsur, vau al TEATRE ! ».

Tanlèu partits tanlèu arribats. Me parqui a costat del « Casino » de Lavelhanet e caminam cap a la sala Meliès. Un còp arribats :

« - I a pas deguns, ça me fa le J. B. Sèm plan davant la sala Meliès ?

- Qué i a escrit sus la placarta de la paret ? En efieit. Sèm en avança. Tota la còlha va lèu arribar. »

Demoram defòra, cinc minutas, dètz : totjorn deguns.

Coma i a lum dins la passada, dintram e avisam una pòrta de dos batents. Ausissèm paraulas.

Durbi un batent, avancí un chic dins una sala, escura, e brami :

- « I a qualqu'un aici dedins?!

- Silence, espèce de malotru !!! Dehors ! On peut regarder le film sans être dérangés, oui ? ! »

Nos enfugèm lèu-lèu e nos trobam tornar defòra.

Les Galejaires dins Es còit le fetge gras

« Vau pas als camparòls, monsur, vau al TEATRE ! ».

I a pas pus de fetge gras, còit o pas, al programa, que de burre en branca. Qu'es aquela istòria ?

« Vau demandar a la caissièra del Casino » disi a l'agent secret del país nòstre.

- « Monsieur, le théâtre occitan, c'était hier », m'entendi dire.

« Òsca, monsur Sabi Tot ! Avèm bona mina, me preni dins le nas. Èra plan la pena que me meta sus mon trenta-un, per dire pas sus mon seissanta-dos ! Fagam tirar !»

Un destorn per Sant-Joan d'Aigas-Vivas e cap a la Cabossia.

Arribi a l'ostal, dubrissi la pòrta, cap de lum. Uèit oras e mièja e la femna es ja al lièit ? Vau a la cambra, la pòrta es tampada. Ausissi bruch.

La femna deu charrar amb le gos ; i arriba de quunis còps. Entrebadi, avisi rambalh sus le lièit, aluqui e :

- « Qué fas aici, tu ?! Qué fas dins le lièit ?!

- E tu, qué fas dins mon ostal, me respond Borra-Monjas, le vesin.

- Ton ostal !?

- Ba pensi plan ! A costat de ieu, es la tieu femna, benlèu ?

- Es ma perlòta, òc.

- Es pas la Memèna ? Ara ja, me soi trompat d'ostal. Putanièra de comuna qu'atuda le lum de las carrièras e i vesèm pas res per dintrar a l'ostal !

- Coita-te de te n'anar que la Memèna se deu fèr un sang de vinagre. Qué vòls, i a jorns atal : tu, t'ès trompat d'ostal, e ieu me soi enganat de jorn.

- Qué dises ?

- T'explicarai. Vai-i que la Memèna podriá pensar qu'ès anat contar joguina. »

Se sabètz ?

Avètz una question ? Benlèu qualqu'un a la responsa...

Una cronica novèla per pausar questions, trobar quicòm que cercatz...

Manquetz pas de nos escriure !

Se n'es anada...

Le mes d'abril s'es emportat Suzanne Lagrange qu'avíá vist a florir la prima 95 còps.

Sòcia de l'IEO plan temps, ne sosteniá las accions de mès d'una mòda.

Nascuda a Jocular, prenèt part annadas e annadas al talhièr d'occitan de St Joan del Falgar qu'i partejava a plaser tot le sieu saber.

Gardarem le sieu remembre, le de sa fòrça, de sas idèas que mancava pas de la dire e la tasta tan doça de sos cruvelets que nos en cogostèrem mai d'un còp.

Adieu Suzanne e mercé !

Les Galejaires seràn a Vilamostausson (11) le dijòus 12 de junh de 2025 per jogar *Transicion a Traucapairòls*.

CRIDA ALS DONS

"Sosténguer l'Institut d'Estudis Occitans d'Arièja, es permetre la tenguda de talhièrs, de conferéncias, de publicacions e d'animacions en occitan tot l'an. Vòstres dons son essencials per ajudar una cultura plan viva, enrasigada dins nòstre territòri e virada cap a l'avenir."

Per mandar vòstre don :

IEO-Arièja – 11 rue Henri Fabre – 09100 PÀMIAS/PAMIERS

o en passar per Hello Asso : <https://www.helloasso.com/associations/ieo-arieja/formulaires/1>

1925-2025: Andrieu Lagarda festeja les 100 ans

100 ans i a, naishiá a Bèl Estar le que son nom vendriá legenda : Andrieu Lagarda. Un nom, un òme e una òbra que s’ameritan un omenatge.

Que le monde del cercle occitan de Carbona e del Volvèstre sián mercejats per aquela parladissa organizada le 3 de mai e, ba podèm esperar, que d’autres eveniments espelissen per aqueste an del centenari de la naishença del grand Andrieu.

Grand e remirable per tot çò qu’a de sa vida dedicat a l’occitan, sa valorizacion, son ensenhament, sa preséncia publica, son estudi...

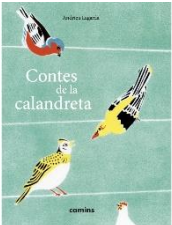

Le que fusquèc regent, puèi professor de mestier e prumier conselhièr pedagogic per l’ensenhament de l’occitan (!) es tanben un òme de l’engenh multiple e de l’engatjament sens fin.

Que per delà l’ensenhaira, Andrieu Lagarda es un jornalista e un cronicair, un formator, un cercaire, un conferencièr, un collectaire, un traductor, un escrivan... e, se pòt dir un monument!

Que sián nombroses de le venir saludar le 3 de mai a Carbona e de s’interessar a el e a son òbra granda e qu’atal siá per plan temps encara.

OMENATGE

Andrieu LAGARDA
100 ans, una vida consagrada a l’occitan

sa vida, son òbra per Renat SOULA

Contes
Alan Vidal,
Cançons
Eric Fraje e
Camilha Bilhac, Peire Ricard
autres

Samedi 3 mai 10h
salle Laveran **CARBONNE**

AMASSADA GENERALA DE L’IEO

9, 10 e 11 de mai a Bordèu

2025, 80 ans apuèi la creacion de l’Institut d’Estudis Occitans, la federacion organiza celebracion sus las tres jornadas dels 9, 10 e 11 de mai. Las sessions de l’AG se tindràn lo dissabte 10 de mai al vèspre e lo dimenge 11 de mai al matin. Un temps fòrt d’escambi e de decisions per la nòstra associacion. S’i podètz pas èsser, manquetz pas de mandar le vòstre poder !

Divendres 9 de mai : Fèsta de las seccions

- 14 h : acuelh dels prumiers participants
- 19 h : sopar sus plaça (max. 50 personas)
- 20 h 30 – 23 h :
- Documentari auvernhat (IEO 63)
- Concèrt-bal gascon (IEO 33)

Dissabte 10 de mai

- 9 h – 12 h : presentacion d’accions departamentalas
- 12 h : dinnar sus plaça
- 13 h 30 : Amassada Generala
- 19 h : sopar sus plaça
- 20 h 30 – 23 h :
- Documentari sus l’IEO 33
- Teatre-concèrt (IEO 33)

Dissabte 10 de mai

- Segonda sesilha de l’AG de 9 h – 11 h 30 :
- Discussion suls projèctes de l’IEO
- IEO « activitats generalas » (1 h 30)
- IDECO : bastiment, edicion e difusion (1 h)
- 11 h 45 – 13 h : sintèsi, votacions :
- escotison 2026 - budgècte previsional - eleccion del CA
- 13 h : clavadura de l’AG
- 14 h : acampada del CA